

МАРГАРИТА ЛАЗАРОВА
НЧ „Съгласие 1869“, Плевен

**ПРОЕКТЪТ
„ВЪЗРОЖДЕНЕЦЪТ НЕСТОР МАРКОВ
И ПЛЕВЕНСКИТЕ БУДИТЕЛИ“ –
СЪЗДАВАНЕ, РЕАЛИЗАЦИЯ, РЕЗУЛТАТИ**

Проектът е разработен по повод 180 години от рождението на Нестор Марков и 1-ви ноември – Деня на народните будители, в рамките на втора сесия на Правилника за условията, реда и критериите за съфинансиране на проекти в сферата на културата на територията на Община Плевен. Кандидатстващата организация, класирана на първо място от назначена от кмета г-н Георг Спартански експертна комисия, съгласно Правилника, е Регионалният исторически музей – Плевен, с партньор НЧ „Съгласие 1869“. Проектът изцяло покрива изискванията за финансиране на културни организации на Община Плевен и на формуляра за кандидатстване, а времето за провеждане на заложените инициативи беше съобразено с общата програма на Общината за отбелязване на 1-ви ноември.

Същинският инициатор за създаване и реализиране на проекта е читалището. Идеята бе чрез възможностите на Общината и музея да се постигне по-широко популяризиране на приносите на Нестор Марков, трасирал пътя на духовното развитие на Плевен във време, когато градът е обхванат от културен подем.

Най-съществените моменти в творческата „биография“ на Регионалният исторически музей като бенефициент на проекта са свързани с историята на читалището. Началото е през 1903 г., когато е учредено Археологическото дружество и първата му музейна сбирка през 1911 г.; уреждането на музей през 1923 г. в читалището, под чието ръководство продължава дейността на дружеството; създаването на държавен общ народен исторически музей през 1953 г. и преобразуването му в Регионален исторически музей през 2000 г. От 1984 г. музеят е настанен във внушителна сграда с художествено-архитектурна и историческа стойност – паметник на културата с национално значение, в която са разположени в хронологичен ред експозиции, включващи културни ценности от древността до днес в исторически и природонаучен аспект.

Читалище „Съгласие 1869“ е едно от най-старите български читалища. С право може да се каже, че то е запазена марка на българската духовна идентичност, а неговият основател Нестор Марков е един от тита-

ните на Българското възраждане. В своята почти 150-годишна история „Съгласие“ дава живот на първата публична библиотека, въвежда първа на Балканския полуостров Десетичната класификационна система на Мелвил Дюи. Библиотеката е приета първа от страната в Международния библиографски институт в Брюксел, издава първото и единствено библиографско списание извън столицата – „Книжовник“, организира за първи път в Плевен театрално представление, публична сказка, оперетно представление и любителска филхармония, литературен кръжец, кино-, езикова и музикална школа, любителска танцова трупа, както и първата в България балетна школа.

Резултат от обединените усилия на двете културни институции е проектът, посветен на Нестор Марков и будителите.

Проектът съдържа две основни инициативи – изложба „Учебници от XIX век“ и издаване на биобиблиография за Нестор Марков. С тях се подчертават значимостта на делото на плевенските будители и приносът на Нестор Марков в него, както и ролята им в развитието на българската просвета и култура в местен, регионален и национален мащаб. Инициативите бяха реализирани едновременно.

Изложбата „Учебници от XIX век“, подредена в залите на музея, представи експонати от фондовете на музея – учебници, уреди, използвани в обучението по физика, книги от Нестор Марков, в това число и притежавани от читалищната библиотека, портрети на будители, фотодокументи и др.

Непосредствено след откриване на изложбата бе представена биобиблиографията „Нестор Марков (1836 – 1916 г.)“ с автор проф. дфн Мария Младенова. Книгата разкрива будителския принос на Нестор Марков в страната и конкретно в Плевен, приноса му в лексикографията, в обучението по математика и физика, ролята му в основаването на читалище „Съгласие“.

Основните дейности по проекта – подготовката и реализацията на тематичната изложба и издаването и представянето на биобиблиографията, бяха извършени от работни групи на музея и читалището през подготвителния период и периода на реализация. Планираните задачи на екипите бяха разписани подробно със срокове за изпълнение. По-интересните от тях бяха: съставяне на тематико-експозиционен план, подбор на материали и експонати; подготовка на книгата за печат, в това число компютърно набиране, редактиране, регистрация в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, подбор на оферти; съставяне на сценарий за реализация, предварителен работен график, работни срещи за хода на реализацията, изработване на рекламни материали и разпространяването им.

Значим за проекта бе и планът за организационна и техническа обезпеченост относно човешки ресурси, техника, консумативи, материали и др. Предвидените в плана срокове във времето до 30.IX.2016 г. позволиха своевременно изпълнение на всички дейности.

Рекламната стратегия на проекта бе изградена върху целите за популяризиране на будителството. Тя включи изработване на печатна реклама (афиши, покани, флаери) и разпространението им със собствени усилия, както и чрез външна услуга, както и медийна реклама.

Бюджетът на проекта предвиди видовете разходи – за пряка реализация, административни разходи, хонорари и реклама на база общата стойност, осигуреното собствено финансиране и финансирането от страна на Община Плевен.

Същинската реализация на проекта се състоя на 1-ви ноември в Регионалния исторически музей. Изложбата бе открита от директора на РИМ д-р Володя Попов. Биобиблиографията бе представена от доц. д-р Цветанка Панчева от катедра „Библиотекознание, научна информация и културна политика“ на Философския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Авторът на биобиблиографията проф. д-р Мария Младенова сподели възнанията си по време на изследователската и съставителската работа върху книгата.

Представянето на проекта премина при голям медиен и обществен интерес най-вече заради факта, че в Деня на народните будители се разкриват непознати или малко известни факти от годините на началните стъпки в просветното и културното дело в Плевен.

Бяха постигнати основните цели на проекта, насочени към две основни целеви групи – ученици и възрастни, а именно:

- Съхраняване в обществената памет на делото на плевенските будители и на първия читалищен деец Нестор Марков, популяризиране на приносите им сред съвременниците.
- Утвърждаване на РИМ и НЧ „Съгласие 1869“ като съвременни културни институции с авторитетни позиции, наследници на будителите и своите основатели.
- Очертано бе мястото на Нестор Марков сред плевенските будители и почитта към тях като личности, участвали във възраждането на Плевенския край и България.

Реализацията на проекта е успешна, защото са налице съществени и видими резултати:

- Достойно отбелязване на 180-годишнината от рождението на Нестор Марков.
- Изданието за Нестор Марков – един от най-значимите български будители и активен общественик от края на XIX и началото на XX век, оставил ярки следи в Плевен, е принос в биобиблиографската наука.
- Представянето на малко познати личности, определили насоките на просветното и културното развитие на Плевенския край и страната, е изключително актуално в днешните условия и е събитие с голямо родолюбиво и патриотично въздействие.